

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Мовна освіта та вивчення іноземних мов є важливим засобом, що сприяє формуванню свідомості людини та її здатності бути соціально мобільною, розширює можливості доступу до якісної освіти та обміну інформацією. Розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій, які відкривають широкий доступ до нових інформаційних ресурсів іноземними мовами для використання у процесі навчання, професійного та культурного розвитку є факторами, які зумовлюють зростання ролі вивчення іноземних мов.

Говорячи про потреби сучасної молодшої людини, яка вивчає іноземні мови, дослідники зосереджують увагу на формуванні нового покоління людей, які вже народилися і розвиваються у світі інформаційних технологій, проводячи біля комп'ютера більшу частину свого часу, які не знають життя без мобільного телефону та Інтернету. Один з дослідників назвав сучасних молодих людей "digital natives" («цифровими аборигенами»), на противагу яким, їх батьки, часом викладачі та інші "digital immigrants" («цифрові іммігранти») пам'ятають світ без комп'ютерів, Інтернету, відео ігор [3].

Результати опитувань і досліджень показали, що особливістю сучасних учнів і студентів є вміння користуватися засобами інформаційних технологій, а також переконання, що інформацію скоріше та ефективніше можна отримати з веб-сайтів і відео, а не з підручника. Цим також пояснюється вибір багатьма молодими людьми он-лайн курсів і дистанційних способів освіти.

Зважаючи на особливості та потреби сучасних студентів, викладання іноземних мов з використанням Інтернет ресурсів, видів навчальної діяльності, що базуються на реальному відео, сайтів новин, навчальних сайтів, надають викладачеві можливість зацікавити, залучити до активної навчальної діяльності кожного студента, надати їм можливість самостійно впливати на процес оволодіння іноземною мовою. Використання інтерактивних технологій дозволяє отримати негайні результати, а також оцінку діяльності студентів не тільки викладачем, а й іншими студентами, можливість знайти власні помилки та помилки товаришів, обдумати та виправити їх, а не чекати на оцінку або схвалення вчителем. Викладач має можливість фільмувати діяльність студентів і запропонувати їм оцінити власні досягнення і недоліки, така об'єктивність знаходить схвальну оцінку студентської аудиторії.

Якісна освіта не тільки сприяє самореалізації сучасної людини в глобальних масштабах, але також пов'язана з розбудовою нової інформаційної цивілізації XXI ст. У Всесвітній декларації з вищої освіти, прийнятій на Міжнародній конференції з вищої освіти, якість вищої освіти визначається як багатомірне поняття, яке охоплює всі аспекти діяльності вищого навчального закладу: навчальні та академічні програми, навчальну і дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і студентів, навчальну базу і ресурси. Отже, якісна освіта передбачає відповідність мети, системи, процесу і результату освітньої діяльності

потребам і стандартам суспільства, а також потребам особи, яка отримує освіту [3].

Оптимізація організації процесу вивчення іноземних мов базується на таких принципах: принцип практичної спрямованості та оптимальної достатності, який полягає у відповідності змісту та обсягу навчального матеріалу практичним потребам професійної діяльності; принцип науковості, який полягає в організації вивчення іноземних мов на засадах використання досягнень сучасної науки, передових інформаційних технологій, якісного науково-методичного забезпечення та науково обґрунтованих методик і технологій навчання іноземної мови; принцип системності, який полягає у організації процесу вивчення іноземних мов на основі єдиної нормативної бази, чітко визначених кількісних та якісних потреб, координації заходів, структуризації мовних курсів за рівнями підготовки та спеціалізацією, стандартизації змісту навчання і контролю ефективності підготовки; принцип послідовності, який полягає у тому, що кожен наступний ступінь навчання іноземної мови базується на досягненні цільового рівня попереднього ступеня; принцип автономності, який полягає у тому, що необхідним елементом мовної підготовки на всіх її етапах вважається систематична цілеспрямована самостійна робота для підтримання раніше досягнутого мовного рівня [1].

Таким чином викладання іноземних мов приводиться у відповідність до міжнародних стандартів і сучасних потреб, а також забезпечення студентам доступу до ефективних засобів оволодіння мовами для того щоб: брати участь у справах повсякденного життя іншої країни та спілкуватися з представниками інших країн; обмінюватись професійною інформацією та думками; досягати ширшого і глибшого розуміння способів життя і мислення інших людей та їх культурного спадку; повніше використовувати увесь потенціал нових інформаційних технологій; сприяти взаємному порозумінню і терпимості, ефективній міжнародній співпраці [1].

Використання мови, в тому числі і її вивчення, включає в себе дії, що виконуються особами, які в ролі окремих індивідів чи соціальних агентів розвивають ряд компетенцій, як загальних, так і комунікативних мовленнєвих компетенцій. Сформовані компетенції використовуються в міру необхідності у різних контекстах залежно від різних умов та різних потреб для здійснення різних видів мовленнєвої діяльності, до яких належать мовленнєві процеси продукування та/або сприйняття текстів, пов'язаних з певними темами у специфічних сферах. Комунікативна мовленнєва компетенція може розглядатися як така, що складається з певних компонентів: лінгвістичного, соціолінгвістичного та прагматичного. До кожного з цих компонентів входять, зокрема, знання, вміння і навички. Лінгвістичні компоненти включають лексичні, фонологічні, синтаксичні знання і вміння та інші параметри мови як системні незалежно від соціолінгвістичного значення їх варіантів та від прагматичних функцій їх реалізації. Соціолінгвістичний компонент стосується соціокультурних умов користування мовою. Через чутливість до соціальних конвенцій (правил ввічливості, норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами, мовних кодифікацій деяких основних ритуалів у житті суспільства) соціолінгвістичний компонент пронизує весь процес спілкування між представниками різних культур, навіть тоді, коли його учасники часто не

усвідомлюють цього впливу. Прагматичний компонент пов'язаний з функціональним вживанням лінгвістичних засобів: продукуванням мовних функцій, актів мовлення тощо.

Користуючись Інтернет матеріалами, відеоіграми, сучасна молодь звикла отримувати негайний відклик і негайну оцінку своїх дій, студенти зважають на оцінку їх навчальної діяльності іншими студентами, тому викладачу варто не тільки оцінювати або виправляти помилки студентів, а і активно залучати їх до самооцінки, оцінки діяльності їх товаришів.

Враховуючи безмежні можливості Інтернету і нових технічних засобів, особливу увагу викладач змушений приділяти «академічній чесності», створювати такі завдання, які б унеможливили плагіат, змушували студента працювати творчо і самостійно. Департамент освіти США після проведених досліджень висловлює занепокоєння, що студенти все менше читають і уникають письмових завдань або навіть переписки. З'явився термін "screenagers", тобто молоді люди, які надають перевагу візуальному ряду на екрані, а не друкованому тексту у книзі, все менше читають, особливо класичну літературу, більше зацікавляються сучасним життям і тим, що їх оточує [3].

Все це викладачі повинні враховувати, а тому створювати або пропонувати для читання такі матеріали, які містять проблеми для їх вирішення студентами, були б візуально привабливими, достатньо складними, відповідали їх віковим та професійним запитам. Завдання викладача полягає в тому, щоб активізувати пізнавальну діяльність студентів у процесі вивчення іноземних мов. Використання інформаційних технологій, міжособистісна співпраця в ході навчання допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід до навчання, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей та інтересів студентів, рівня їх підготовки.

Нагальною потребою підвищення ефективності освітньої діяльності викладача і студента є інтеграція у світовий освітній простір. Використання матеріалів всесвітньої мережі, мультимедійних технологій дозволяє створити нове навчальне середовище, яке стимулює творчу активність студентів, можливість використовувати професійно-орієнтовані матеріали та ресурси.

Сучасні мультимедійні програми є ефективним засобом оптимізації умов розумової праці та діяльності студентів на заняттях з англійської мови, завдяки якому можна вирішувати цілу низку дидактичних завдань, формувати комунікативну компетенцію, мотивацію до реальної іншомовної діяльності на заняттях на основі систематичного використання «живих» матеріалів, обговорення актуальних проблем.

Використання мультимедійних технологій забезпечує повну і точну інформацію про предмети та явища, що становлять для студентів професійний інтерес, підвищує якість навчання, наочність, можливість застосовувати відеоряд для постановки навчальних завдань. Робота на заняттях стає більш інтенсивною, це дозволяє підвищити темп засвоєння навчального матеріалу, збільшити обсяг самостійної роботи на заняттях і після них. Як показує практика, мультимедійні програми найкраще відповідають структурі навчального процесу, максимально наближають процес навчання іноземної мови до реальних умов, дають можливість успішно проводити ознайомлення, тренування і контроль діяльності студентів.

Технічні засоби дозволяють підвищити інтенсивність і продуктивність праці студентів на заняттях, підвищує інтерес до вивчення іноземної мови, дозволяє ефективніше здійснювати зворотній зв'язок і контролювати навчальну діяльність студентів.

Ефективне оволодіння іноземною мовою, формування здатності працювати творчо можливе в умовах спеціально створеного середовища, яке забезпечує багатосторонній системний вплив на сучасну молоду людину. Практичне володіння іноземною мовою в професійній сфері відповідає сучасним вимогам розвитку особи.

Сучасні освітні технології дозволяють розвивати всі види мовленнєвої діяльності, поєднувати їх у різних комбінаціях, створювати комунікативні ситуації, які сприяють реалізації індивідуального підходу та інтенсифікації самостійної роботи студента.

Використання інформаційних технологій у викладанні іноземних мов має великий педагогічний потенціал, є одним із засобів перетворення навчання іноземної мови у творчий живий процес.

Література

1. Концепція викладання іноземних мов у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка режим доступу: http://www.geol.univ.kiev.ua/docs/edu/concept_lang.pdf
2. Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon. – режим доступу: <http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>
3. Rally P. Understanding and Teaching Generation Y. // English Teaching Forum. – 2012. - №1. – P. 2 – 12.